

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Parallela Geographiae Veteris Et Novae

Briet, Philippe

Parisiis, 1648

Cap. III. Diuisio Antiquae Hispaniae in populos.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13147

Diuisio antiqua Hispania in populos.§. 1. *In Lusitania.*

	AVGVSTA EMERITA, caput Lusitanix: <i>Meride:</i> Scalabiscus: <i>Santaren.</i>
LVS-	Pax Augusta, seu Pacensis Colonia: <i>Badaios.</i> Ebora, seu Liberalitas Iulia: <i>Euora.</i>
TANI	Norba Cæsarea: <i>Alcantara</i> , ponte Traiani clara. Olyssippo & Vlyssippo: <i>Lisbonne</i> , & iuxtà mons Tagrus <i>M. de Sintra.</i>
Nunc	Liciniana, seu Ciniana Valerio Maximo: <i>la Lifeda.</i> <i>Extrema du-</i> Lauara, aut Lauare: <i>Aueiro</i> , aliis <i>Porto</i> , sed malè. <i>ra, Bei-</i> Verrunum: <i>Viseu.</i> <i>ria, &</i> Vacus & Vaca, & Vacua: <i>Vouga Fl.</i> <i>partes</i> Munda, & Mulias Fl. <i>Mondego.</i> <i>Antra-</i> Aminium cum Fl. cognomine: <i>Agada</i> , vel <i>Aquida.</i> <i>Duero-</i> Conimbrica, seu Conimbriga: <i>Condexa veia</i> , malè vul- <i>Minho;</i> gò <i>Conimbre.</i> <i>Tago-</i> Vacca, seu Baccia: <i>Ponte Vouga.</i> <i>Guadia-</i> Concordia cuius incolæ Boccori dicti: <i>Tomar.</i> <i>na, &</i> Castra Cæcilia: <i>Caceres</i> , Barrerio tamen, <i>S. Marie de</i> <i>Monta-</i> <i>Guadeloupe.</i> <i>na.</i> Metallina, seu Metalliensis Colonia: <i>Metelin.</i> Tagi ostium: <i>la Bouche du Tage.</i> Lunæ Prom. <i>le Cap de Sintra.</i>
	SALMANTICA seu Hermandica: <i>Salamanque</i> , seu <i>Sala-</i> <i>manca.</i>
VET-	Cottæobriga: <i>Cindal Rodrigo.</i>
TO-	Deobriga <i>Placentia</i> : quibusdam meliùs <i>Venta Malabriga.</i>
NE S	Lama aliis <i>Almaraz</i> : aliis meliùs <i>Lamega supra Rodrigo.</i>
<i>Pars</i>	Manliana: nunc <i>Villa Franca</i> , malè <i>Villa maior.</i>
<i>Tramõ-</i>	Obila: nunc <i>Oropeza.</i>
<i>tane &</i>	Lanciana cuius incolæ Lancienses, & Ocellenses: <i>Pen-</i> <i>Legionis</i> <i>na di Francia.</i>

cis Durium. | Augustobriga: *Ponte de Arcobisbo*; non *Medina cali*, ut quidam.

PARS TVRDE- | Pax Iulia: *Beia*, unde à Mauris dicebatur *Pacca*.
 TANO- | Ossonaba, dicta *Lesturia*: aliis *Estombar*, aliis *Sylues*,
 RVM } aliis *Faro*.
 Districtus } Lacobriga, dicta & Langobriga: *Lagos*.
 Beiensis & } Myrtilis: *Mertola*.
 Algaruia. } Mirobriga: *Moenstira de Rabiãa*.
 } Salacia apud Antoninum Salaria: *Alcocer do sal*.

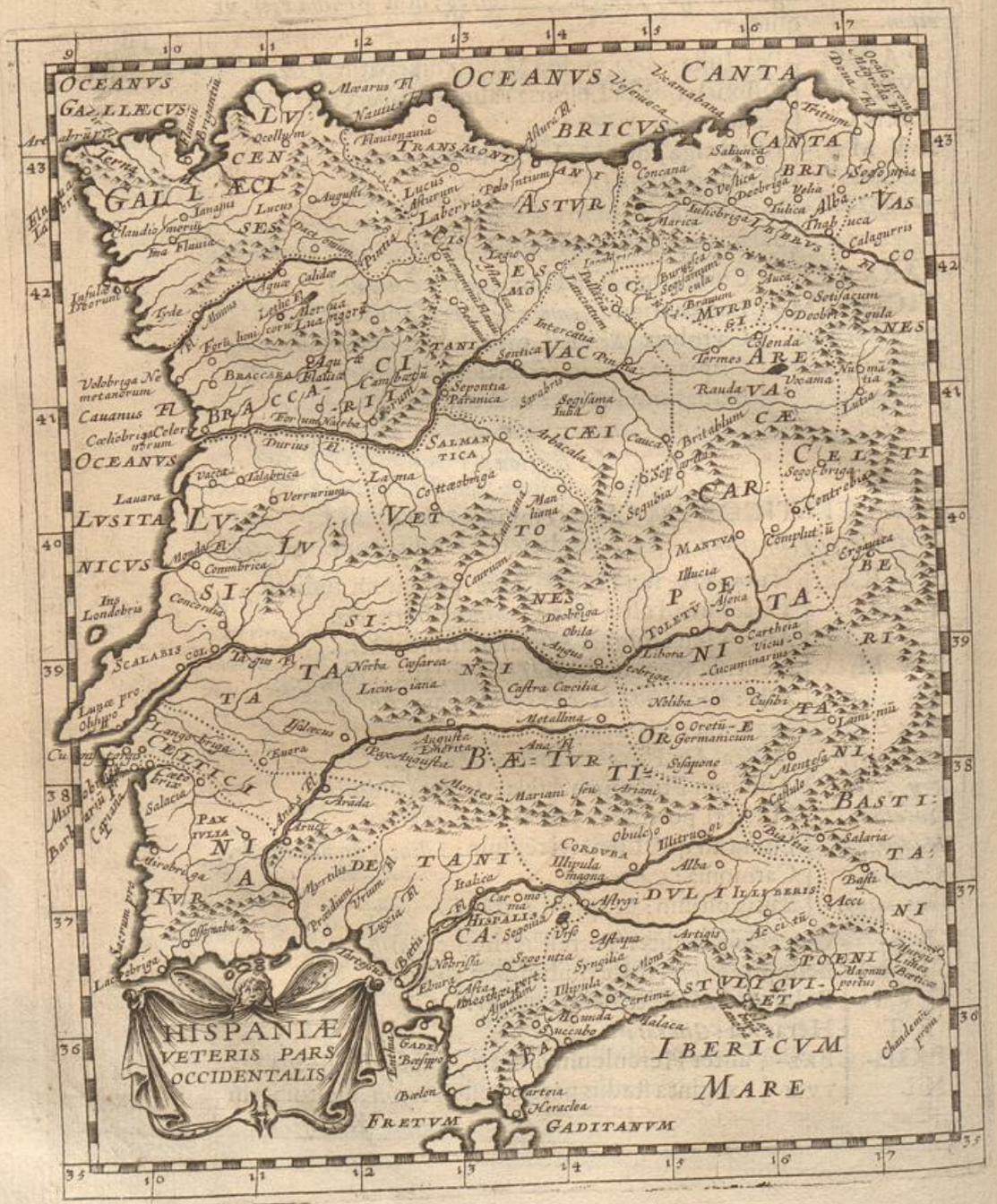
PARS CEL- | Cunistorgis, seu Conistorfis: *Couna*.
 TICORVM } Langobriga: *Camora de Corea*, viro docto.
 Pars Eborensis, } Carobrix: *Setubal*, meo iudicio, non *Cezembra*.
 & Eluensis di- } Cæpiana: *Cezembra*, malè quibusdam *Setubal*.
 strictus. } Barbarium Prom. *Cap de Spichel*.

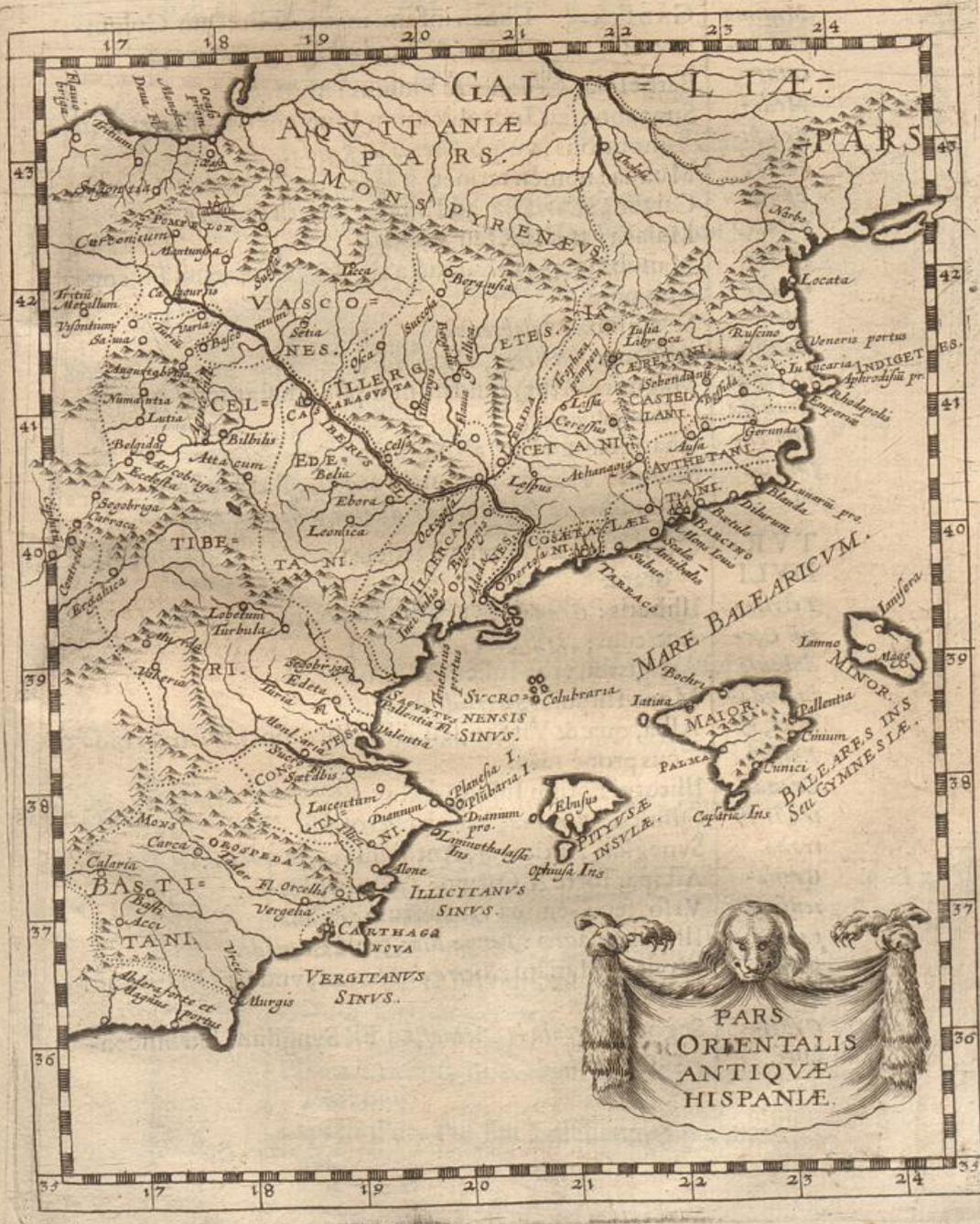
§. 2. In Batica.

PARS CELTICORVM } Aruci: nunc *Moura*.
 Pars Eluensis districtus. } Aranda, seu Arandis: nunc *Mouræon*.

PARS TVRDE- | HISPALIS, seu Hispal: *Seuille*, omnium iudicio.
 TANO- | Taressus ad ostia Bætis: *omnino intercidit*.
 RVM. | Astigij seu Colonia Augusta Firma: *Ecyã*.
 } Nebrissa Romana Col. *Lebrissa*, aut *Nebrissa*.
 } Asta: *Xeres de la Frontera*, alij alias proponunt.
 Pars Hispan- } Segontia: *Gisconça*.
 lensis terri- } Italica, seu Ilipa Italica: *Senilla veia*.
 torij, & } Asindum Ptolemæo Afyla: *Medina Sidonia*.
 Ducatus } Mnestei portus: *le port de Saincte Marie*.
 Medina, } Ebura ad quã Luciferi tēplum: *S. Lucar de Baramede*.
 Sidonia, } Carmonia: *Carmona*.
 pene totus. } Bætis ostium: *la Bouche de Guadalquivir*.

B A- | Carteia dicta aliter Taressus: hodie *Tariffa*.
 STVLI } Besippo: *Vegel*, malè quibusdam *Ciclana*.
 QVI } Belon & Bælon, & Bello: *Berger*.
 ET } Heraclæa: *Gilbratar*.
 POE- } FRE- aliter Herculeum dicitur, seu Herculis via se-
 NI } TVM } xaginta stadiis patens teste *Polybio*, dicitur item

<p><i>Minima pars Du- catus Medi- nae Si- donie, Episco- patus Mala- censis, Alme- riensis in regno Granata cum In- sulâ Ca- lis.</i></p>	<p>GADITA- } Limen inferni maris, & Fretum Colum- N V M } narum, & Traducta <i>Greg. Turonensi.</i> Barbefola, Colonia & Fluius: <i>Marbella.</i> Succubo, seu Succubitanum Municipium, sita erat in montibus, vulgò <i>Sierras de Ronda.</i> Munda: nomen retinet <i>Monda.</i> Cartima: <i>Cartama</i>, ad Illipulæ montis radices. Malaca: <i>Malaga</i>, seu <i>Malgues.</i> Manoba: <i>Almunecar</i> dicta est, & <i>Mænoba</i> cum Fl. cog- nomine. Selambina: <i>Salobrenna.</i> Abdera: <i>Almeria</i>, aliis <i>Adra.</i> Magnus portus, quid sit non possum statuere, quibus- dam <i>Almeria.</i> Charidemum Pro. ab omnibus, <i>Cabo de Gates.</i> Murgis: <i>Muxacra</i>, aliis malè <i>Murcia</i>, Bæticæ finis. <i>De Gadibus eò spectantibus dicitur postea in Insulis.</i></p>
<p>T V R- D V L I <i>Territo- riū Cor- dubense in Anda- lusîâ, & Episcop. Grana- tensis in regno Grana- tensi, & pars Ex- rema- duræ Castel- lanæ.</i></p>	<p>C O R D V B A Colonia Patricia: <i>Cordonè</i> Carduis cele- brata. Illiberis: <i>Granata</i>, vt colligitur ex inscriptione. Accitum: <i>Sigüiana.</i> Artigis seu vrbs Iulienfis: <i>Albama.</i> Mons Illipula: <i>Sierra de Ronda.</i> Alba, quæ & Virgao, seu Alba Vircaonenfis: <i>Ariona</i>, lo- cus propè <i>Iæn.</i> Illiturgi Forum Iulium dicta: <i>Anduxar el Veio</i>, aut <i>Iæn.</i> Obulco: <i>Porcuna</i>, à statua Scrofæ sic dicta. Syneglia, Anticaria, Antonini: <i>Antiquerra.</i> Astapa, fortè & Ostipo: <i>Estepa</i>, vel <i>Stepa.</i> Vrso, seu Gemina vrbiorum: <i>Ossuna.</i> Illipula magna: <i>Penna Flor</i>, malè <i>Grenade.</i> Montes Mariani: <i>Sierra de Morena</i>, vnde æs Marianum Plinio. Segouia <i>Segouia La Menor</i>, ad Fl. Syngilim, seu Silioen- cem <i>Xenil.</i></p>

§. 3. In Tarraconensi.

GAL- LÆ- CI seu CAL- LÆ- CEN- CI	Pars magna Portu- gallie intra Miniū, & Du- rium: Et pars Tra- monta- ne.	} BRACCARA AVGVSTA : <i>Bragues</i> , ad Cauarum Cauado Fl. Forum Cuacernorum : <i>Villa Beia</i> . Aquæ calidæ Cilinorum, seu Aquæ Cilinæ: <i>Orense</i> . Aquæ Flauix Turodorum : <i>Chanes</i> , ad Fl. Ta- maram. Cœliobriga Cœlerinorum : <i>Villa de Conde</i> . Forum Limicorum : <i>Ponte de Lima</i> , ad Limium Fluuium. Merua Luangorum, seu Meruia : <i>Lobies</i> . Volobriga Nemetanorum : <i>Viana</i> fortè. Forum Narbaforum : fortè <i>Tor de Moncoruo</i> . Cambætum Lubænorum : <i>Miranda de Douro</i> . Flu- uij { Durius : <i>Douero</i> . Minius : <i>Minho</i> . Lethe, seu Limias : <i>Lima</i> . [uado: Cauarus, seu Celandus & Alestes : <i>Ca-</i>	
			} LVCVS AVGVSTI : <i>Lugo</i> . Flauium Brigantium in magno portu : <i>la Co- rugna</i> . Ianasus : <i>Compostella</i> , quidam cum Flauio Bri- gantio confundunt. Iria Flauia Cæporum : <i>le Padron</i> . Dactonium : <i>Montfort de Lemnos</i> . Ocellum : fortè <i>Mondonedo</i> . Artabrorum Pro. <i>le Cap de Fine-terre</i> . Item Celticum & Nerium dicitur. Claudiomerium : <i>Muros</i> . Ierna Mons : <i>Namancos</i> . Flauia Lambris Beduorum : <i>Saincte Marie de Fine-terre</i> . Lapatia Cory Pro, seu Trileucum : <i>Cap d'Orte- gal</i> .

- Pintia: *Villa-pun*, locus quidam ignobilis.
 Tyde Grauiorum: *Tuy*.
 } Nabius: *Rio En de Miranda*.
 Fluuij } Mearus: *Rio Maior*.
 } Vix: nunc *Rio Allons*.
De Castiteribus & Insulis Deorū postea in Insulis.
- TRANS- } LVCVS ASTVRVM: *Ouedo*, hīc sacra Astu-
 MON- } rum celebrabantur.
 TANI } Flauionauia Pacicorum: *Auilles*.
 } Pelontium Lingonum, seu Lungorum,
 } *Aplans*, seu *Ablans*.
 Asturia- } Laberris: aut *Pennastor*, aut *S. Saluador*.
 A S- } Mons Vindius, hodie *le Mont des Asturies*.
 Onetana. } Astura Fl. *Astario*, seu *Asturio*.
- TV- } AV- } ASTVRICA AVGVSTA: *Astorgo*, vrbs Amaco-
 GV- } rum.
 STA- } Legio VII. Germanica, vel Gemina condita
 NI } Sublācia loco, hodie hęc *Sollanca* illa *Leon*.
 RES } Interamnium Flauium: *Pontferrada*.
 } Pars re- } Brigætium Brigæcinorum: *Brigantia*.
 } gni Le- } Lanciatum Lanciatorum & Lancia: fortè
 } gionen- } *Mansilla*.
 } sis trans } Bedunia Bedunefiorum: fortè *Puebla de Sana-*
 } Duriū. } *bria*.
 } Nemetobriga Tiburonum: *Nuez*, aut *Torbes*.
- VACCÆI } PINTIA: *Valladolid*, ad Pisoracam, *Pisuerga* Fl.
 } Senticā: *Zamora*.
 } Mālianus Saltus versus Mālianā vrbē in Vettonib⁹.
 Pars Regni } Sarabris aut Sarabris: *Toro* à statuā Tauri.
 Legionensis } Cauca, seu Caucia: *Coca*.
 cis & trans } Pallancia: *Pallencia*, vbi Romani aliās cæsi.
 Durium, & } Intercatia: *Medina del Rio secco* fortè.
 pars Castella } Segontia Paramica, seu Sepontia: *Massoco*.
 Veteris. } Lacobriga fortè: *Melgar*, aut *Meobriga*.
 } Arbacula, aut Albucella: *Auila*.
- AREVA- } CLVNIA Colonia Sulpitia: *Coruna del Conte*.
 CÆ } Lutia, vbi Scipio Iunior fœuit: *intercidit omnino*.
 Ter-

Dicti à Fl. Ar- ua <i>Arlance.</i>	Termes & Termifum : aut <i>Lerma</i> , aut <i>Taruides</i> , aut <i>N. Sennora de Tiermes.</i>
Pars <i>Vallisoleta</i> - <i>na Meridale, to-</i> <i>ta Segouienfis,</i> & pars <i>Burgen-</i> <i>fis.</i>	Vxama : <i>Ofma.</i> Segubia : <i>Segobia</i> , nobis <i>Segonie.</i> Rauda : <i>Aranda de Douero.</i> Colenda : <i>Conarrunias.</i> Litabrum aut Britablum : <i>Marcotea.</i> Segortia lactea : <i>Sepulveda.</i>
C A R P E - T A N I	TOLETVM : <i>Toledo.</i> Mantua Capentanorum : <i>Villa Man'a</i> , ad Ma- dritum vicus. Complutum : <i>Alcala de Henarez</i> , antea <i>S. Iufti.</i> Carraca, feu Arriaca : <i>Guadalaiara</i> , ad Fl. Tago- nium <i>Arriaca.</i> Tituacia : <i>Xetafe</i> , aliter <i>Echetafe.</i> Illucia : <i>Illescas.</i> Laminium : <i>Mtinaya</i> , vel <i>villa de los Infantes.</i> Libora, feu Ebury : <i>Talauera la Reina.</i> Contrebia : <i>Tortofa</i> , supra <i>Gualaiaram.</i> Afenâ : fortè <i>Almeda.</i> Vicus Cucuminarius : <i>S. Crux de la Carza.</i> Olcades populi quorû caput Cartheia : <i>Occana.</i>
Pars <i>Algarrie,</i> pars item <i>Man-</i> <i>che in Castellâ</i> <i>nouâ.</i>	ORETVM Germanicum, feu Oria : <i>N. Sennora de</i> <i>Oreto.</i> Castulo antiquiffima ciuitas dicta & Castaon : <i>Cazorla.</i> Quidam tamen <i>Castaonem</i> à <i>Ca-</i> <i>stulone</i> distinguunt. Sifapone Oretanorum dicta : <i>Chillon</i> , aut <i>villa</i> <i>Real.</i> Mentefa, feu Mentiffa : <i>Montiel.</i> Biatia : <i>Bacia</i> , vel vt alij pronunciant <i>Bacea.</i> Saltus Tugiensis : lucus ad <i>ville Nenne d'Alcaraz</i> , nunc <i>sierra d'Alcaraz.</i> Nolibia, feu Nolibia : circa <i>Malaga.</i> Cufibi : circa <i>Consuegram.</i>
CAN - P R O - P R I E	IULIOBRIGA : <i>Val de Vieffe</i> , fortè. Concana, Fusâ fatiaris Concane venâ : <i>San-</i> <i>LI</i>

	DICTI	<i>tillana</i> fortè.
	Pars A-	Camarica, seu Tamarica, ad quam Tamarici
	sturia	fontes: <i>Fuenlibre</i> .
T A-	Santilla-	Vellica: <i>M. dina de Pomar</i> .
	ne, &	Vesciuesca, seu Vescius portus: <i>Santandero</i> .
	Biscaia	Aracillum: aut <i>Arcaraca</i> , aut <i>Tor de Cillos</i> .
BRI	vere.	Mons Edullus: <i>Mont S. Adrian</i> .
	AV-	FLAVIOBRIGA, antea portus Amanus: <i>Bilbao</i> .
	TRI-	Deobriga Municipium: <i>Haro</i> , aut <i>Miranda de</i>
	GO-	<i>Ebro</i> .
In A-	NES	Vxama-Barea: <i>Laredo</i> .
sturià	Pars A-	Saliunca: <i>Ordunna</i> fortè.
Bif-	lana, &	Buruesca, seu Virouesca: <i>Biruiesca</i> .
catià	Biscaia.	Segisamùcula, seu Segisama minor: <i>Villa Beia</i> :
verà,	CARISTI	Vella, seu Belleia: <i>Trenigno</i> fortè.
Ala-	Pars Biscaia,	Tullica: fortè <i>la Venta</i> .
ua, &	& Guipuscoa.	Diua, aut Deua: hodie nomē retinet <i>Deua</i> .
Gui-	VAR-	Segontia Paramica: <i>Sergame</i> .
pas-	DVLI	Tritium dictū Tuboricū, seu Tobolicū: <i>Placēza</i> .
coa.	Pars	Menosca: <i>Orio</i> .
	Alana	Alba: fortè <i>Saluatierra</i> .
	& Bis-	Tullonium: <i>Tudelle</i> .
	caia.	Thabuca: <i>Lancugno</i> .
MVRBOGI	BRAWM & Masburgi:	<i>Burgos</i> .
fortè & Cur-	Auca: N. Sennora de Occa, xx. m. p. à	<i>Burgos</i> .
gonij.	Sifaraca: <i>Saldiendo</i> fortè.	
Paries Burgē-	Setifacum: <i>Saltos</i> non abludit.	
sis Meridals,	Deobrigula quasi parua Deobriga: <i>S. Pierre d'Ar-</i>	
& Rinogia.	<i>lanza</i> .	
BASTI-	BASTI: <i>Baza</i> , Vrce Ptol. Virgi Plinio, vnde Sinus	
TANI	Virgitanus: <i>Vera</i> , seu <i>Bera</i> .	
	Salaria, seu Colonia Salarientis: <i>Requenna</i> .	
Territorium	Carca: <i>Carauaca</i> viderur.	
Murcia, &	Turbula: <i>Teruel</i> fortè.	
Episcopatus	Acci: <i>Guadix</i> , nemine reclamante.	
Accitanus de	Orcellis: certè: <i>Oribuella</i> .	
Guadix,	Vergilia, seu Vescelia: <i>Murcia</i> , meo iudicio:	

CON-
T E S-
TANI

CARTHAGO NOVA: *Carthagine.*
 Illici Illicias, & Ilce: *Elche.*
 Alone, seu Holone Liuij: *Alicante.*
 Lucentum, seu Lucentia: *Luchene.*
 Sætabis cuius lina laudantur: *Xatua.*
Pars
maxi-
ma Re-
gni Va-
lentie. Menlaria, seu Menralia: *Millarez*, meo iudicio.
 Dianium dictum stipendiarium: *Denia*, Specula Sertorij.
 Valentia: *Valence*, dicta & Col. Iulia.
 Suco Fl. hodie *Xucar.*
 Scombraria Pro. seu Saturni: *Cap. de Palos.*
 Turia Fl. Ptolemæo Turulis, hodie: *Guadalauiar* ad
 Valentiam.

CEL-
TI-
BE-
RI

PRO-
PRIE
DICTI

CEL-
TIBE-
RI

Pars E-
piscopa-
tus Tar-
razonen-
sis & Epi-
scopatus

Inpar-
te v-
triusq;
Castel-
le Re-
gni
Arago-
nensis
& Ri-
uogis.

SEGOBRIGA & Segontia, & Saguntia: *Si-*
guença.
 Bilbilis: vulgò *Calatayud*, meliùs *Villa Veia*,
 in monte *Baubulà.*
 Aquæ Bilbilitanæ: *les Bains d' Albama.*
 Salo Fl. *Xalon.*
 Cogædus Fl. *Rio de Codes.*
 Nertobriga, seu Vertobriga: *Almunha.*
 Turiasso vbi ferri temperatura nobilis *Tara-*
zona.
 Caunus Mons, seu Canus, & Cacus: *Moncayo.*
 Cæsada, seu Cessata: *Hita.*
 Ecelesta, Egelaste, & Etelesta: *Medina celi*, ex
 inscriptione.
 Arcobriga, seu Alce: *Arcoz.*
 Ergauica, seu Ergauia: *Alcannis*, aliis *Penna*
Escruta.
 Certima: *Contamina.*
 Munda fortè Mediolum Ptol. *Molina.*
 Belgida, fortè & Segeda dicta: *Montacudo.*
 Attacum, & municipium Attacense: *Daroca.*
 Valeria, seu Castrum altum: *uença.*

LOBETA-
NI *Episc.*

Lobetum Loberanorum fortè idem cum
 Anatorgis Liuij: *Albarazin*, antea &
 Albarazin. Turia dicta.

- PELEN- { NVMANTIA locatur ab aliis in Areuacis: *Ga-*
 DO- { *ray pon*: vicus ignobilis supra Soriam.
 NES } Augustobriga: *Agreda*, aut *Aldea-el-Muro*.
Soriensis } Sauija: *Aquilar*, fortè.
Meridala. } Vifontium: *Arcedillo*.
- BERO- { Varia: *Alfaro*, quasi *Alvaro*.
 NES } Tritium metallum: *Tricio*, vicus prope
Pars Rinogie. } *Naiaram*.
- EDETANI { CÆSARAVGVSTA: *Sarragoça*, olim *Salduba*.
 Saguntus, seu Saguntum: *Moruiedro*, hoc est Muri
 veteres.
Pars Episco- } Pallentia Fl. *Moruiedro*.
patus Cæsar- } Edeta dicta & Leria, sicut & nunc: *Liria*.
augustani, & } Belia: *Belchite*.
Regni Valen- } Eboræ Edetanorum: *Ixar*.
tie. } Leonica populi Leonicentes: *Oliete*.
 Segoriga: *Segorbe*, nonnulli putant, nescio.
- I L E R- { CARTHAGO VETVS in loco vbi *Penial*, castrum in
 CAONES } monte.
 Octogesa: *Mequinença*.
 Dertosa: *Tortosa*.
Pars Cata- } Triariulia: nunc *Trayguera*.
lania, trans } Biscargis: fortè *Ribaioia*.
Iberum, & } Adeda: fortè nunc *Amposta*.
pars Valen- } Tenebrius portus: *Portus Viucros*.
tie. } Tenebrium Pro. *Cabo de Forbat*.
- VASCO- { POMPELON, seu Pompeiopolis: *Pampelone*.
 NES } Calagurris cognomine Fibularia: *Calaborre*.
 Gracuris: *Boria*, vel *Agreda*.
 Sueffa: *Sanguessa*, vt ex archiuis vrbis probat Flo-
 rianus.
Pars Nauar- } Iacca fortè, & Vacca Isidori: *Iacca*.
re maximã, } Nemanturista: fortè *Olite*.
item & pars } Curconium, & Curgonium: fortè *Eftella*.
Guipuscoe, & } Bascontum: *Cafeante*, quia dicebatur olim & Ca-
pars minima } scantum municipium.

- Episcopatus*
Cæsaraugustani. } Setia, vel Sitia: *Exea.*
Oeaso Pro. seu Iarfo, aut Gerfo: *Cap de Fontarabie.*
Oeaso vrbs seu Oeasopolis diruta in valle *Oiarco.*
Mons Pyrenæus, ita dictus vel ab igne quo deflagruit, vel à Pyrena virgine per Herculé vitiatâ.
ILERDA Sardonum caput Salsamentis laudata:
Lerida.
Sicoris Fl. Sicanus Thucydidi: *le Segre.*
Osca in Vescitaniâ regione: *Huesca, Academia Sertorij.*
ILERGE-
TES } Calagurris Nascica cognominata: *Omnino periit, prope Oscam.*
Partes Oscësis
Episcopatus,
Cæsaraugustani,
& Balbastrensis. } Athanagia Liuij, quid sit nescio, an *Manresa,* an *Tarrega,* an *Sanhuian.*
Celsa, & Colon. Victoria: *Xelisa,* aut viculus *Vililla.*
Succosa: *Ainsa,* aliter *Sobarbre.*
Illiturgi: *Carinnena.*
Bergidum: fortè *Balbastre,* aliis *Viescas.*
Bergusia: aut *Balaquier,* aut *Puertolas.*
Orgia: *Aluaratz,* aut *Benauarre.*
Gallica Flauia: *Fraga.*
Cinga Fl. violentus: *Senga.*
LACETANI,
aliis IACCETANI } Iespus: *Belpuci.*
Vdura: fortè *Andore,* vel *Andorra.*
Pompeij trophæa: locus prope *Andore,* vbi videntur etiam hoc tempore reliquiæ Trophæi.
Pars Ilerdensis
Episcopatus,
& pars
Catalaniæ
nouæ. } Acerris: *Gerri.*
Setelsis: *Yrgel,* aliis *Astarlid.*
Cereffus: fortè *Solfona.*
Anabis: fortè *Iguatada.*
Lissa aut Lessa: fortè *Oliana.*
COERRETANI, in *Catalania* ad *Pyrenæum* } Iulia Libyca: *Linca.*
CASTELLANI, in *Catalania* } Bessida: *Bessalu.*
ad *procursum* *Pyrenæi* *Montis.* } Sebendunû: *Sabreroca,* aut *Capredo.*
EMPORIÆ: castrum *Empurias.*
INDIGE- } Sambroca Fl. *Ter.*

TES	Clodianus Fl. aliter Alba: <i>Lobregat.</i> Mons Iouis: <i>Monte Iudaico.</i>
<i>Pars Comitatus Ruscinonensis.</i>	Rhoda, Rhodope, & Rhodopolis: <i>Rhofes.</i> Veneris templum, seu Aphrodisium: aut <i>Cabo de Creus</i> , aut <i>Puerto Vendres.</i> Iuncaria: <i>Iunquera.</i>
AVTHE- TANI, <i>Pars</i> <i>Catalaniæ ver-</i> <i>sus Gerundam.</i>	GERVNDÆ: <i>Girona</i> , Gallicè <i>Gironde.</i> Aceruaria rupes: <i>Col de Nuria.</i> Ausa: <i>Vich.</i> Aquæ calidæ, seu Aquæ Voconis: <i>Bagnole.</i>
LÆETA- NI	BARCINO: <i>Barcelone</i> , & Barcinus non procul à Betulone Fl. <i>Besons.</i> Scalæ Annibalis: <i>Coste de Garaf.</i> Mons Iouis: <i>Montini.</i> Subur: fortè <i>Segur.</i>
<i>In Catalaniæ</i> <i>parte Man-</i> <i>timâ.</i>	Rubricatus Fl. <i>Lobregat.</i> Rubricata: <i>Mattorel.</i> Bætulum: <i>Badelona.</i> Lunarium Pro. <i>Cap. de Tossa</i> , aut <i>Palafugel.</i> Dilurum, & Illuro: <i>Mitaro</i> , aut <i>Canette.</i> Blanda: <i>Blanes.</i>
COSETA- NI	TARRACO Scipionum opus: <i>Tarragone.</i> Thulcis Fl. aut Torrens: <i>Francolin.</i>
<i>In noua Cata-</i> <i>lania ad Mare</i> <i>cis Iberum.</i>	Iberis Fl. quem ridiculè Appianus in Borealem Oceanum immittit, & mediam secare Hispa- niam asserit: vulgè <i>Ebro.</i>

§. 4. *Insulae ad Hispaniam.*

IN	OESTRYM- NIDES	Sunt aut minutæ Insulæ supra Galiciam, aut infra Argarbiam, alij cum Cassiteribus confundunt: <i>les Sorlingues.</i>
O-	LODOBRIS	{ <i>Barlingas</i> hodie.
CEA-	INSVLÆ DEORVM	{ <i>Les Isles de Baione.</i>
	GA-	GADIRA hausta est omnino aquarū vorticibus. TEMPLVM Herculis: <i>Torres de Hercules.</i> Templum Saturni: <i>la pointe de S. Sebastien.</i>

NO.	DEIS	Monumentum Geryonis, Scopulus in mari qui disparuit.	
	Calis.	Arbas mons in quo pernoctavit Hercules. Erithia Inf. stadio vno à Gadeira distita in Occi- dentem; hausta est, aut cum Gadibus cōiuncta.	
IN	BA-	MA-	PALMA: <i>Maiorca.</i>
MA-	LEA-	IOR	Pollentia: <i>ruinae prope Alcudiam visun-</i> <i>tur.</i>
RI	RES,	Ma-	Iatina Plinij: <i>Palomera.</i>
	seu	ior-	Cinium: <i>Calalonga.</i>
	GYM-	que.	Cunici: <i>Calasiguer.</i>
	NE-		Bochri: <i>Suggiari.</i>
ME-	SIÆ,	MINOR	IAMNA: <i>Cittadella.</i>
DI-	Royau-	Minor-	Ianifera: <i>Fornelle.</i>
	me de	que.	Mago, <i>Minorca, aut Porto Mahon:</i>
TER-	Maior-		Capraria: <i>Cabrera.</i>
	que.		Colubraria versus Sucronem Fl. nunc <i>Moncolu-</i> <i>ber, & Mon-Colibre.</i>
RA-	PI-		EBVSVS, Busus, & Ebofia Carthaginensium
NEO.	TYV-		Colonia: <i>Tuica.</i>
	SÆ		Ophiusa, seu Colubraria plena serpentibus:
	Tuica.		<i>Formentera.</i>

§. 5. De Carthagine Noua.

CONDITA est *Carthago Noua* ab Asdrubale Amilcaris gene-
ro, cui successit Annibal. Spartaria dicta est à Sparto iunci gene-
re. Hanc Pœni belli Hispanici sedem fecerant, donec à Scipione
ingeniosè, & fortiter capta fuit.

Erat autem sita in sinu peramplo cui *Scombaria* Insula, nunc
Escombera, duas faciebat angustias: à parte tamen Occidentali sta-
gno stringebatur, quod mari committebatur. Vrbs erat condita
in Chersoneso in hunc sinum procurrente, quam Isthmus conti-
nenti necebat, in quo *Tentatis* tumulus. In hac vrbe Tempia qua-
tuor. 1. *Asclepij* maximum. 2. *Vulcani*. 3. *Alethi* qui argenti fodi-
nas inuenit, ideòque Deus creditur. 4. *Saturni*. Hanc illustrabat
quoque *Regia Asdrubalis*; quæ omnia in sequentis Tabulæ appen-
dice videbis.

§. 6. *Diuisio Hispaniæ secundum Plinium, in 14. Conuentus.*NUM. 1. *Conuentus in Bætica.*

GADITANVS. Continebat partem territorij Hispalensis, & Gades Insulam. } Gadiræ caput Conuentus: ibi & Carteia Græcis Tartessos dicta.

HISPALENSIS. Complectebatur maximam partem territorij Hispalensis. } Caput Conuentus Hispalis Colonia cognomine Romulensis. Hic quoque Ilipe cognomine Italica.

ASTIGITANVS. Extendebatur ad partem territorij Hispalensis, & præterea ex Regno Granatensi Episcopatum Malacensem decerpebat. } Caput Astygi cognomine Augusta Firma Colonia, vbi quoque Munda prælio in filios Pompeij clara.

CORDVBENSIS. Continebat territorium Cordubense, & totum regnum Granatense, præter Episcopatum Malacensem. } Caput Corduba cognomine Patricia. Vbi quoque Murgis Bæticæ finis.

NUM. 2. *Conuentus in Lusitania.*

PACENSIS. Continebat Portugalliam partem scilicet Antra Teio-Guadiana, & Algarbiam. } Caput pax Iulia Beia, vbi & Ossonoba, & Eboræ seu Eburæ dicta Cerealis.

SCALABITANVS. Complectebatur Beiriam, Extremaduram Portugalliam, & magnam partem Tramontanæ. } Scalabiscus caput Conuentus Santaræ. Hic quoque Olyssippo Lisbonæ.

EMERITENSIS. Continebat partem Regni Legionensis cis Durium, & Extremaduram Castellæ totam. } Augusta Emerita caput Conuentus Meridæ, celebrata suo cocco, & oliuis.

NUM. 3. *Conuentus in Tarraconensi.*

LVCENSIS. Galiciam totam continebat. } Caput Lucus Augusti. In hoc Conuentu censebantur liberorum capitum 166000. vel vt alij codices 175000.

BRACCARENSIS. Complectebatur } Caput Braccara Augusta, &
 magnā partē Portugallia Antra-Mir- } in eo fuerunt capita 275000.
 ho-Douero, & partem Tramontanæ. } & 24. ciuitates.

ASTVRICENSIS. Continebat } Caput Asturica Augusta; item &
 Asturiam Ouetanam, & partem } Legio 7. Germanica vbi 260000.
 Regni Legionensis trans Durium. } capitum liberorum, & 12. populi.

CLVNIENSIS. Complectebatur } Caput Clunia, ibi
 Santillanam: Biscayam magnam totam, par- } quoque Numantia sita
 tem exiguam Regni Legionensis, & Castel- } fuit. Populi hinc pe-
 lam Veterem. } tentes ius 65.

CÆSARAVGVSTANVS. Con- } Caput Cæsaraugusta Colonia
 tinebat Castellæ Nouæ partē & Re- } immunis. Vnde iura petunt 42.
 gna Aragonense, & Nauarrese. } populi, hoc est vrbes.

TARRACONENSIS. Complecteba- } Caput Tarraco Scipionum
 tur Catalaniam totam, & minimam } opus, vbi populi celeberrimi
 partem Regni Valentie. } 44. disceptabant.

CARTHAGINIENSIS. Continebat } Caput Carthago Noua
 Castella Noua partem, Murcia Re- } Pœnorum opus, vnde ius
 gnum totum, Valentia pene totum, & } petebant 62. populi præ-
 totum Maioricense. } ter Insularum accolæ.

§. 7. Diuisio Hispania secundum Notitiam Imperij.

HADRIANI tempore diuisa fuerat Hispania in sex partes, si-
 quidem Tarraconensis, vt potè amplior, distracta est in Tarraco-
 nensem, Gallæciam, & Carthaginensem, quibus adiuncta fuit Hi-
 spania Transfretana dicta, & Tingitana; vt in Africam, ex verâ
 Hispaniâ commodè auxilia submitterentur. Sed tempore Con-
 stantini addita fuit septima conflata ex Insulis Gymnesiis, quas &
 Balearidas dicunt. Porrò his septem prouinciis vnus præerat Vi-
 carius sub Præfecto Prætorij Galliarum, de cuius insignibus sicut
 de Consularibus, & Præsidibus ei subiectis legatur Notitia Impe-
 rij, & ad eam Pancirolus cap. 67. Notitiæ Imperij Occidentalis.

BÆTICA. Continebat Anda- } Caput Hispalis. Hæc prouincia tē-
 lusiam totā, integrum Grana- } pore Domitiani Proconsularis erat,
 tense Regnum, & minimam } sub Cōstantino Præsidē habuit, sed
 Portugallie partē decerpebat. } sub Constantio facta est Consularis.

BRACCARENSIS. Complectebatur } Caput Braccara Augusta, &
 magnā partē Portugallia Antra-Mir- } in eo fuerunt capita 275000.
 ho-Douero, & partem Tramontanæ. } & 24. ciuitates.

ASTVRICENSIS. Continebat } Caput Asturica Augusta; item &
 Asturiam Ouetanam, & partem } Legio 7. Germanica vbi 260000.
 Regni Legionensis trans Durium. } capitum liberorum, & 12. populi.

CLVNIENSIS. Complectebatur } Caput Clunia, ibi
 Santillanam: Biscayam magnam totam, par- } quoque Numantia sita
 tem exiguam Regni Legionensis, & Castel- } fuit. Populi hinc pe-
 lam Veterem. } tentes ius 65.

CÆSARAVGVSTANVS. Con- } Caput Cæsaraugusta Colonia
 tinebat Castellæ Nouæ partē & Re- } immunis. Vnde iura petunt 42.
 gna Aragonense, & Nauarrense. } populi, hoc est vrbes.

TARRACONENSIS. Complecteba- } Caput Tarraco Scipionum
 tur Catalaniam totam, & minimam } opus, vbi populi celeberrimi
 partem Regni Valentie. } 44. disceptabant.

CARTHAGINIENSIS. Continebat } Caput Carthago Noua
 Castella Noua partem, Murcia Re- } Pœnorum opus, vnde ius
 gnum totum, Valentia pene totum, & } petebant 62. populi præ-
 totum Maioricense. } ter Insularum accolæ.

§. 7. Diuisio Hispania secundum Notitiam Imperij.

HADRIANI tempore diuisa fuerat Hispania in sex partes, si-
 quidem Tarraconensis, vt potè amplior, distracta est in Tarraco-
 nensem, Gallæciam, & Carthaginensem, quibus adiuncta fuit Hi-
 spania Transfretana dicta, & Tingitana; vt in Africam, ex verâ
 Hispaniâ commodè auxilia submitterentur. Sed tempore Con-
 stantini addita fuit septima conflata ex Insulis Gymnesiis, quas &
 Balearidas dicunt. Porrò his septem prouinciis vnus præerat Vi-
 carius sub Præfecto Prætorij Galliarum, de cuius insignibus sicut
 de Consularibus, & Præsidibus ei subiectis legatur Notitia Impe-
 rij, & ad eam Pancirolus cap. 67. Notitiæ Imperij Occidentalis.

BÆTICA. Continebat Anda- } Caput Hispalis. Hæc prouincia tē-
 lusiam totā, integrum Grana- } pore Domitiani Proconsularis erat,
 tense Regnum, & minimam } sub Cōstantino Præsidē habuit, sed
 Portugallie partē decerpebat. } sub Constantio facta est Consularis.

LVSITANIA. Complectebatur Portugalliam ferè totã, hoc est seclus à parte Septentrionali. Tollebat & partes Extremadura, Castellæ atque Legionis. Caput *Augusta Emerita*, in gratiam Augusti sic dicta qui eò Coloniam misit. Hæc erat Consularis.

GALLÆCIA. Continebat Galiciam totam, partem Portugallie exiguam; Legionense Regnum cum Asturiis, Biscaiam Magnam cum Castellâ Vetere. Caput *Braccara Augusta* sub præside erat teste Sex. Rufo, sed postea Consularis est facta, & iterum Imperio inclinante præsidem habuit.

TARRACONENSIS. Complectebatur aliquam partem Castellæ Nouæ, Regna Nauarra, Aragonie, & Catalaniæ integra, cum minutâ parte Valentini. Caput *Tarraco* in littore, dicta & *Iulia* victrix Tirrhenica. Præsidem tantum habuit.

CARTHAGINIENSIS. Continebat Murcia Regnum totum, & maximas partes Valentini, atque Toletani seu Castellæ Nouæ. Caput *Carthago Noua*. Hæc tantum à Præside regebatur.

INSVLARVM. Complectebatur Regnum Maioricense. Vbi tres vrbes celebres, *Palma*, *Mago*, *Ebusus* in tribus maioribus Insulis, in eas olim Præfectus missus, deinceps fuit à Præside administrata fuit.

MAVRITANIA TINGITANA. In Africâ, continebat Regna Maroci, & Fesse & Inf. Calis. Caput *Tingis*: dicebatur & Hispania Transfretana, & Tingitana, & ei Præses ius dicebat.

LIBER QVINTVS.

De Hispania secundum Recentiores..

HISPANICI sedem, vt vocant, Imperij, hoc libro persequimur, quod existens ex tenuibus initiis, & minutis sensim partibus conflatum, per totum orbem patrum nostrorum memoriâ diffusum, nostrâ ætate concuti, & labare cœpit; quia vix se suâ ferebat mole,